

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΜΕΙΖΟΝΟΣ - ΕΠΤΑΜΕΛΟΥΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 6 Ιουνίου 2018, με την εξής σύνθεση: Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, Πρόεδρος, Μαρία Αθανασοπούλου (εισηγήτρια), Κωνσταντίνα Ζώη, Δημήτριος Πέππας, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Αγγελική Μυλωνά και Γεωργία Τζομάκα, Σύμβουλοι. Γραμματέας: Γεώργιος Καρασαββίδης, υπάλληλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας: Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος της Επικρατείας, κωλυομένης της Γενικής Επιτροπής της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Χρυσούλας Καραμαδούκη.

Για να δικάσει με την από 30 Μαΐου 2018 (Α.Β.Δ. 1538/1.6.2018) αίτηση:

Της ανώνυμης εταιρείας, με την επωνυμία «ΕΡΓΑ Ο.Σ.Ε. Α.Ε.» και το διακριτικό τίτλο «ΕΡΓΟΣΕ Α.Ε.», που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Καρόλου 27) και εκπροσωπείται νομίμως, η οποία παραστάθηκε δια του πληρεξουσίου δικηγόρου της, Κωνσταντίνου Χριστοδούλου (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 12919).

Με την αίτηση αυτή διώκεται η αναθεώρηση της 842/2018 απόφασης του VI

Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ΕΡΓΟΣΕ ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ	
ΚΩΔ. ΤΟΠΟΘΕΣΙΑΣ	—
ΑΡ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ	717/14

ΕΡΓΟΣΕ Α.Ε.	ΕΝ	ΚΝ		ΕΝ	ΚΝ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ		☒	Δ.ΔΙΟΙΚ.ΥΠ.Σ.Α.Δ.		
Δ/ΝΩΝ ΣΥΜΒ.		☒	Δ.ΟΙΚ.ΥΠ.		
ΥΠ.ΠΡ.ΑΡΧΗΣ		☒	Δ.ΤΕΧΝ. & ΠΛΗΡ.Σ.		
Δ.ΣΧ.ΑΝ. & Δ.Π.		☒	Δ.ΣΥΜΒ. & ΠΡΟΜ.	☒	
Δ.ΝΟΜ.ΥΠΗΡ.		☒	Δ.ΕΠΙΘ. & ΕΛΕΓΧ.		
ΕΣΩΤ. ΕΛΕΓΧ.			Δ.ΕΡΓΩΝ	☒	
ΠΟΛ.ΣΧ.ΕΚΤ.ΑΝ.			ΤΜΗΜΑ I		
Τ.ΑΣΦΑΛ.ΙΑΤΡ.			ΤΜΗΜΑ II		
ΓΡ.ΤΥΠ. & ΕΤ.ΕΠ.			ΤΜΗΜΑ III	☒	
ΜΕΛΗ Δ.Σ.			ΤΜΗΜΑ IV		
ΓΡΑΜ.Δ.Σ.			Δ.ΜΕΛΕΤΩΝ		
ΓΡΑΜ.Τ.Σ.			ΤΜ.ΤΟΠ. & ΑΠΑΛ.		
ΣΥΛΛΟΓΟΣ			Β.Ν.Π. / Αρ.Πρωτ. 18/1314		
			ΚΦ		☒

(κωδ)

Το Ελληνικό Δημόσιο, εκπροσωπούμενο από τον Υπουργό Οικονομικών, παραστάθηκε δια του Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Νικολάου Καραγιώργη.

Στη διαδικασία παρενέβη υπέρ της παραδοχής της ως άνω αίτησης και κατά του κύρους της προσβαλλόμενης απόφασης, η κοινοπραξία «TOMH ABETE – ALSTOM TRANSPORT S.A.», όπως εκπροσωπείται νομίμως, η οποία παραστάθηκε διά της πληρεξούσιας δικηγόρου της, Δήμητρας Λιαροστάθη (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 28141).

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο της αιτούσας, ο οποίος ανέπτυξε προφορικά τους λόγους αναθεώρησης και ζήτησε την παραδοχή της αίτησης.

Την πληρεξούσια δικηγόρο της παρεμβαίνουσας κοινοπραξίας, η οποία ζήτησε, ομοίως, την παραδοχή της αίτησης.

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, που ζήτησε, ομοίως, την παραδοχή της αίτησης. Και

Τον Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος ανέπτυξε την από 6.6.2018 γνώμη του και πρότεινε την απόρριψη της αίτησης.

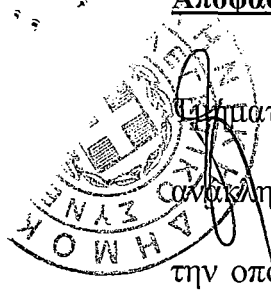
Μετά τη δημόσια συνεδρίαση, το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά το Νόμο και

Αποφάσισε τα ακόλουθα :

I. Με την υπό κρίση αίτηση, για την άσκηση της οποίας έχει καταβληθεί το προσήκον παράβολο (βλ. το υπ' αριθμ. 216340449958/0730/0048 έντυπο ηλεκτρονικού παραβόλου), ζητείται η αναθεώρηση της 842/2018 απόφασης του VI

Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, απορριπτικής της από 23.3.2018 αίτησης ανάκλησης της 112/2018 πράξης του Ε΄ Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία κρίθηκε ότι κωλύεται η υπογραφή της 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης του έργου «Ανάταξη και αναβάθμιση του συστήματος σηματοδότησης – τηλεδιοίκησης και αντικατάσταση 70 αλλαγών τροχιάς σε εντοπισμένα τμήματα του άξονα Αθήνα – Θεσσαλονίκη – Προμαχώνας (Α.Σ.717/26.9.2014), μεταξύ της αιτούσας και της παρεμβαίνουσας κοινοπραξίας «ΤΟΜΗ ΑΒΕΤΕ – ALSTOM TRANSPORT S.A.». Η ανωτέρω αίτηση, καθώς και η υπέρ αυτής παρέμβαση της προαναφερόμενης κοινοπραξίας, έχουν ασκηθεί εμπροθέσμως και νομοτύπως, επομένως πρέπει να γίνουν τυπικώς δεκτές και να κριθούν περαιτέρω.

II. Από τις διατάξεις των άρθρων 28 και 57 της «Κωδικοποίησης της νομοθεσίας κατασκευής δημοσίων έργων», η οποία κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3669/2008 (Α΄ 116) και διέπει την ελεγχόμενη συμπληρωματική σύμβαση, εφόσον η αρχική σύμβαση συνήφθη υπό το ίδιο καθεστώς (Ε.Σ. Τμ. Μείζ.- Επταμ. Σύνθ. 673/2018, 1501/2017), συνάγεται ότι η σύναψη συμπληρωματικών συμβάσεων με τον ανάδοχο ήδη εκτελούμενου δημόσιου έργου αποτελεί εξαιρετική διαδικασία ανάθεσης εκτέλεσης εργασιών και για το λόγο αυτό, εφαρμόζεται μόνον υπό τις καθοριζόμενες στο νόμο προϋποθέσεις, αφού συνιστά παρέκκλιση από τις αρχές της διαφάνειας, της ισότητας συμμετοχής στις διαδικασίες για την κατάρτιση δημοσίων συμβάσεων και του ελεύθερου ανταγωνισμού. Ειδικότερα, ως συμπληρωματικές εργασίες θεωρούνται εκείνες, για τις οποίες συντρέχουν σωρευτικώς οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) παρουσιάζουν αναγκαία συνάφεια με το έργο και δεν περιλαμβάνονται στην αρχικώς συναφθείσα σύμβαση, β) κατέστησαν αναγκαίες κατά την τεχνική εκτέλεση του έργου, όπως αυτό

περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων και γ) είτε, δεν μπορούν τεχνικώς ή οικονομικώς να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα για την αναθέτουσα αρχή, είτε, παρά τη δυνατότητα διαχωρισμού τους, είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της. Ως απρόβλεπτες δε περιστάσεις νοούνται αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν ανάγονται στο χρόνο κατάρτισης της αρχικής σύμβασης και τα οποία αντικειμενικά δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν, σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής, και να ενταχθούν στο αρχικό έργο και τη συναφθείσα σύμβαση, μολονότι η μελέτη (οριστική ή προμελέτη), με βάση την οποία προσδιορίστηκε το τεχνικό αντικείμενο του έργου, υπήρξε κατά το δυνατόν πλήρης και ακριβής. Οι περιστάσεις που επικαλείται η αναθέτουσα αρχή για την αιτιολόγηση του απρόβλεπτου, η οποία φέρει και το σχετικό βάρος απόδειξης, δεν πρέπει να απορρέουν από δική της ευθύνη (Ε.Σ. Τμ. Μείζ.- Επταμ. Σύνθ. 2229/2016, 4483/2013, Δ.Ε.Ε. στην υπόθεση C-601/10, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας). Δεν μπορούν να θεωρηθούν ως «συμπληρωματικές εργασίες», οφειλόμενες σε απρόβλεπτα γεγονότα, εκείνες που αφορούν σε επέκταση ή τροποποίηση του τεχνικού αντικειμένου του έργου ή στη βελτίωση της ποιότητάς του, με υλικά ή μεθόδους μη προδιαγραφόμενες στα οικεία συμβατικά τεύχη, καθόσον είναι ανεπίτρεπτη η εκ των υστέρων μεταβολή του αντικειμένου του έργου, που δεν ήταν γνωστή στο σύνολο των διαγωνιζομένων κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς τους και δεν αποτέλεσε τη βάση της διαδικασίας ανάδειξης αναδόχου (Ε.Σ. Τμ. Μείζ.- Επταμ. Σύνθ. 2229, 410/2016, 6023, 5247/2015, 4483, 4001, 3998, 3249/2013, 3205, 3030/2011, πρβλ. Δ.Ε.Ε. στην υπόθεση 601/2010, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας). Περαιτέρω, με το

πόφου του κονδυλίου των απροβλέπτων της αρχικής σύμβασης καλύπτονται, οι οποίες προκύπτουν από τη μεταβολή του νομοθετικού πλαισίου, η οποία λαμβάνει χώρα κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του αρχικού έργου και επιβάλλει αναγκαστικές τροποποιήσεις στο σχεδιασμό του καθώς και παραλείψεις ή σφάλματα της προμέτρησης της μελέτης (Ε.Σ. Τμ. Μείζ.- Επταμ. Σύνθ. 3211/2011). Σε κάθε περίπτωση, όμως, η μεταβολή του νομοθετικού πλαισίου, η εφαρμογή του οποίου λαμβάνει χώρα κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου και επιβάλλει αναγκαστικές τροποποιήσεις στον αρχικό σχεδιασμό του, συνιστά αφ' εαυτής απρόβλεπτο γεγονός, το οποίο, συντρεχουσών και των λοιπών προϋποθέσεων, και κυρίως της ήδη νόμιμης ανάλωσης του κονδυλίου των απροβλέπτων δικαιολογεί την κατάρτιση συμπληρωματικής σύμβασης (Ε.Σ. Τμ. Μείζ.- Επταμ. Σύνθ. 4483/2013). Η απόφαση δε του αρμόδιου οργάνου περί προσφυγής στην ανωτέρω διαδικασία ανάθεσης πρέπει, ως εκ της φύσης της, να είναι ειδικώς και επαρκώς αιτιολογημένη, ώστε να καθίσταται εφικτός ο έλεγχος νομιμότητάς της από το Ελεγκτικό Συνέδριο (Ε.Σ. Τμ. Μείζ.- Επταμ. Σύνθ. 5247/2017, 410/2016).

III. Από το σύνολο των στοιχείων του φακέλου, προκύπτουν τα εξής:

A. Με την 717/2013 Διακήρυξη της αιτούσας προκηρύχθηκε η εκτέλεση του έργου «Ανάταξη και αναβάθμιση του συστήματος σηματοδότησης – τηλεδιοίκησης και αντικατάστασης 70 αλλαγών τροχιάς σε εντοπισμένα τμήματα του άξονα Αθήνα – Θεσσαλονίκη – Προμαχώνας», το οποίο χρηματοδοτείται από το Ε.Π. «Ενίσχυση Προσπελασιμότητας 2007-2013» του ΕΣΠΑ. Σύμφωνα με την ως άνω διακήρυξη, αντικείμενο του έργου είναι η αποκατάσταση (ανάταξη) των συστημάτων Σηματοδότησης – Τηλεδιοίκησης, ώστε αυτά να επανέλθουν στην καλή λειτουργική τους κατάσταση, αλλά και η αναβάθμισή τους μέσω προσθήκης δυνατοτήτων και

νέων λειτουργιών, η εγκατάσταση καλωδίου οπτικών ινών κατά μήκος του έργου, αναβάθμιση των Σ.Σ. μεταξύ Οινόης – Δαύλειας και μεταξύ Δομοκού – Λάρισας και η αποκατάσταση τμήματος της σιδηροδρομικής γραμμής Θεσσαλονίκης – Κιλκίς. Στην Τεχνική Περιγραφή του έργου, αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι: «3.1.1. Το αντικείμενο της παρούσας εργολαβίας προφανώς διαφοροποιείται σημαντικά για κάθε σταθμό που περιλαμβάνεται στα ανωτέρω τμήματα. 3.1.2. Στο αντικείμενο της εργολαβίας ανάταξης περιλαμβάνονται οι ακόλουθες κατά περίπτωση εργασίες: (...) 3.1.2.2. Η μελέτη, προμήθεια, προσκόμιση, σύνδεση και θέση σε λειτουργία, όπου δεν υπάρχουν, modem's για μετάδοση μέσω οπτικών ινών σε αντικατάσταση των modem's με μετάδοση μέσω καλωδίου χαλκού των διατάξεων τηλεμετρίας των σταθμών και των τηλεδιοικήσεων στα τμήματα του έργου, όπου η επικοινωνία πραγματοποιείται μέσω καλωδίων χαλκού, για την επικοινωνία σε φυσικό επίπεδο μεταξύ σταθμών και σταθμών με την τηλεδιοίκηση. (...) Τονίζεται, ότι οποιαδήποτε άλλη ρύθμιση, εργασία, υλικά απαιτηθούν για την καλή λειτουργία των διατάξεων τηλεμετρίας των σταθμών και των Τηλεδιοικήσεων, αυτά θα πραγματοποιηθούν από τον ανάδοχο και οι εργασίες θα πραγματοποιηθούν χωρίς επιπρόσθετο κόστος. 3.1.2.3. Η προμήθεια και εγκατάσταση δοκιμή και θέση σε λειτουργία εξοπλισμού σηματοδότησης-τηλεδιοίκησης, εσωτερικού και εξωτερικού χώρου που έχει αποξηλωθεί ή έχει υποστεί βλάβες. Ως εξοπλισμός σηματοδότησης νοείται κατ' ελάχιστον (...) vi. Σύστημα Αλληλεξάρτησης (ηλεκτρονόμων ή μέσω υπολογιστών) περιλαμβανομένων και ηλεκτρονόμων ή ψηφιακών καρτών ή επεξεργαστών (...) viii. Τοπικός Σταθμός Χειρισμών (μιμικός πίνακας μωσαϊκού τύπου ή θέση εργασίας αποτελούμενη από H/Y) (...). 3.1.2.4. Η αποκατάσταση λειτουργίας υφιστάμενου εξοπλισμού σηματοδότησης όλων των σταθμών. 3.1.2.5. Οι πάσης

φύσεως εργασίες που δεν αναφέρονται ρητώς αλλά απαιτούνται για την καλή λειτουργία των Τηλεδιοικήσεων Αθηνών, Λάρισας και Θεσσαλονίκης. Οι εργασίες αυτές θα περιλαμβάνουν και την προμήθεια, εγκατάσταση και λειτουργία πάσης φύσεως εξοπλισμού που απαιτείται ή που έχει υποστεί βλάβη και απαιτείται για την πλήρη και κανονική λειτουργία των Τηλεδιοικήσεων. 3.1.2.6. Οι πάσης φύσεως μελέτες, οι οποίες αναφέρονται ενδεικτικά παρακάτω και θα απαιτηθούν για την θέση σε λειτουργία του συστήματος σηματοδότησης του κάθε σταθμού και της Τηλεδιοίκησης Αθηνών, Λάρισας, Θεσσαλονίκης (...). 3.2. ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ 3.2.1. Στο αντικείμενο της εργολαβίας περιλαμβάνονται επίσης και οι μελέτες εφαρμογής για τα κάτωθι αντικείμενα 3.2.1.1. για την αποκατάσταση – ανάταξη της λειτουργίας σηματοδότησης του κάθε τμήματος, στην οποία θα αναφέρονται οι απαραίτητες ενέργειες που ήθελε απαιτηθούν και οι οποίες θα βασίζονται στις μελέτες που έχει η ΕΡΓΟΣΕ και θα παραδώσει στον ανάδοχο, προκειμένου το σύστημα σηματοδότησης του σταθμού να λειτουργεί πλήρως, ήτοι να υλοποιείται ο πίνακας διαδρομών του σταθμού καθώς επίσης να πραγματοποιούνται όλοι οι χειρισμοί και να απεικονίζονται όλες οι ενδείξεις (...). 3.2.1.6. για την μετάπτωση της μετάδοσης των δεδομένων-εντολών των σταθμών και των Τηλεδιοικήσεων από το καλώδιο χαλκού σε καλώδιο οπτικών ινών» (...). 3.3.2. Ο ανάδοχος θα επαναπιστοποιήσει το συνολικό σύστημα σηματοδότησης-τηλεδιοίκησης καθώς και κάθε σταθμό ξεχωριστά με υποβολή κατάλληλης τεκμηρίωσης και πιστοποιητικών για τον κάθε σταθμό, τμήμα και σύνολο έργου (...)).

B. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας του διαγωνισμού και την έκδοση της 149/2014 πράξης του Ε΄ Κλιμακίου, υπογράφηκε στις 26.9.2014 η σύμβαση

μεταξύ της αιτούσας και της παρεμβαίνουσας κοινοπραξίας, έναντι τιμήματος 41.297.174,41 ευρώ (χωρίς τον Φ.Π.Α.), διάρκειας είκοσι τεσσάρων (24) μηνών, η οποία παραστάθηκε αρχικώς με την 3279/31.8.2016 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) έως τις 26.5.2017 και, τελικώς, με την 3459/26.1.2018 απόφαση του ως άνω Δ.Σ. έως τις 26.9.2018. Ακολούθως, σύμφωνα με τις 1054/15.12.2017 και 1055/21.12.2017 θετικές γνωμοδοτήσεις του Τεχνικού Συμβουλίου της αιτούσας, με την 3449/22.12.2017 απόφαση του Δ.Σ. της ως άνω εταιρείας εγκρίθηκαν ο 1ος Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Εργασιών (Α.Π.Ε.) μετά των 1ου έως και 4ου Πρωτοκόλλων Κανονισμού Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών (Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.), καθώς και της περιλαμβανόμενης στο 6ο Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε. τιμής με στοιχεία 6Ν.Τ./1 που τον συνοδεύουν και η 1η συμπληρωματική σύμβαση μετά των συνοδευτικών 5ου και 6ου Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε. του ως άνω έργου, συνολικής δαπάνης 13.320.240,00 ευρώ (χωρίς τον Φ.Π.Α.).

Γ. Στην 12198/17/12.12.2017 εισήγηση της Διεύθυνσης Έργων της αιτούσας προς το Τεχνικό Συμβούλιο, αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «Α. ΙΣΤΟΡΙΚΟ (...) Β. ΑΝΑΛΥΣΗ (...) 2.5. Για τις σιδηροδρομικές εγκαταστάσεις σηματοδότησης μέσω Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, που χρησιμοποιούν οι Ευρωπαϊκοί σιδηροδρομικοί οργανισμοί, καθιερώθηκε ένα υψηλό επίπεδο ασφάλειας, το οποίο αντιστοιχεί στο Επίπεδο Ολοκληρωμένης Ασφάλειας 4 (SIL 4), όπως αυτό ορίζεται στο EN 50129. Σύμφωνα με αυτό το εγκεκριμένο πρότυπο, οι Η/Υ για τα συστήματα ηλεκτρονικής αλληλεξάρτησης απαιτείται να τηρούν συγκεκριμένες αυστηρές προδιαγραφές και σε κάθε περίπτωση να είναι πιστοποιημένο το συνολικό σύστημα, από ανεξάρτητο ελεγκτή με βάση το επίπεδο ασφάλειας (SIL 4) του προτύπου EN 50129. Η έκδοση του εν λόγω πιστοποιητικού

πραγματοποιείται ύστερα από εκτέλεση δοκιμών από ανεξάρτητους επιθεωρητές σε «ακαθίες» συνθήκες λειτουργίας και με τα δυσμενέστερα σενάρια έτσι ώστε να ελεγχθεί η ασφάλεια του συστήματος στο σύνολό της. (...)).

Δ. Στην αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει τον 1ο Α.Π.Ε. αναγράφονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Α. ΙΣΤΟΡΙΚΟ (...) 3.a. Συμβατικό Αντικείμενο. Στο αντικείμενο του έργου (...) περιλαμβάνονται οι εξής εργασίες: i. Εγκατάσταση νέου καλωδίου οπτικής ίνας, ii. Η μετάδοση δεδομένων (...) μέσω καλωδίου οπτικών ινών αντί του πεπαλαιωμένου χάλκινου καλωδίου (...) 3.b. Υλοποιηθέν Φυσικό Αντικείμενο. Το έργο έχει υλοποιηθεί σήμερα σε ποσοστό 67% περίπου. (...)

Β. ΑΝΑΛΥΣΗ 1.1. Ένα μείζον θέμα που ανέκυψε από το 2008 και έπειτα, ήταν οι κλοπές που εμφανίστηκαν σε εξοπλισμό γραμμής της σηματοδότησης και κυρίως σε καλώδια χαλκού (...). Ως αποτέλεσμα ήταν η θέση εκτός λειτουργίας τμημάτων των συστημάτων σηματοδότησης και τηλεδιοίκησης (...) 1.2. Περαιτέρω, η μείωση εξειδικευμένου τεχνικού προσωπικού συντήρησης του ΟΣΕ (...), καθώς και οι χρονοβόρες διαδικασίες προμήθειας ανταλλακτικών σε συνδυασμό με την μείωση διαθέσιμων οικονομικών πόρων, παρέτεινε τον χρόνο που τα συστήματα παρέμεναν εκτός λειτουργίας (...) 1.3. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα ανωτέρω προβλήματα και να εξασφαλίζεται η ασφάλεια της κυκλοφορίας (...) σχεδιάστηκε η υλοποίηση της Σ717 (...) 1.5: Η σύμβαση 717 (...) διαφέρει σε μεγάλο βαθμό με οποιαδήποτε άλλη σύμβαση έργου στο παρελθόν (...). 3.6. Η ιδιαιτερότητα της σύμβασης οφείλεται κυρίως στην ανομοιογένεια του σηματοτεχνικού εξοπλισμού που πρέπει να αναταχθεί / αναβαθμιστεί. Η ανομοιογένεια του εξοπλισμού είναι απόρροια των κάτωθι λόγων -έχει εγκατασταθεί από πολλαπλές συμβάσεις, -έχει εγκατασταθεί σε διαφορετικές χρονικές περιόδους (πριν από 15 έως και πριν από 30

χρόνια), -υλοποιείται με διαφορετικές τεχνολογικές λύσεις. 1.7. Έτσι με γνώμονα την ασφάλεια του δικτύου, την αύξηση της χωρητικότητας και την μείωση του λειτουργικού κόστους, ξεκίνησε το 2011 η διαδικασία σύνταξης τευχών δημοπράτησης από ομάδα εργασίας της ΕΡΓΟΣΕ, επικουρούμενη από προσωπικό του ΟΣΕ, που είχε ως χρήστης και συντηρητής την πληρέστερη εικόνα λειτουργικής κατάστασης του εξοπλισμού των διαφόρων τμημάτων πριν αυτά τεθούν εκτός λειτουργίας, καθώς και της διαθεσιμότητας των αναγκαίων ανταλλακτικών για την κάλυψη της συντήρησης (...). 1.8.5. Σύμφωνα με την ανωτέρω εικόνα του χρήστη ΟΣΕ, τα υλικά που δεν υποστηρίζονταν από την κατασκευάστρια εταιρεία και ο χρήστης ΟΣΕ είχε πρόβλημα με την εξεύρεση ανταλλακτικών ήταν μόνο οι συσκευές τηλεμετρίας του τμήματος Δομοκός-Λάρισα TEMPL20 και TEMPL85 και γι' αυτό αποφασίστηκε από κοινού να αντικατασταθούν με νέες συσκευές για τις οποίες προβλέφθηκαν οι σχετικές ποσότητες στον προϋπολογισμό μελέτης της σύμβασης (...) 1.13. Η Σ717 συντάχθηκε για να θέσει σε λειτουργία όλα τα εγκατεστημένα συστήματα σηματοδότησης-τηλεδιοίκησης των τμημάτων (...). Στη συνέχεια Ανεξάρτητος Φορέας πιστοποίησης θα ελέγξει και θα πιστοποιήσει την λειτουργικότητα όλων των συστημάτων αυτών. 1.14. Η αποκατάσταση της λειτουργίας της σηματοδότησης – τηλεδιοίκησης είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την δυνατότητα λειτουργίας του συστήματος αυτόματης προστασίας συρμών επί γραμμής ETCS, το οποίο επιβάλλεται από την Ευρωπαϊκή Νομοθεσία (τελευταία οδηγία 2016/91, η οποία επικαιροποιεί την αρχική οδηγία 1996/48), διότι το Ελληνικό Σιδηροδρομικό δίκτυο, αποτελεί μέρος του ευρύτερου συστήματος ERTMS, με την λειτουργία και μόνο του οποίου επιτυγχάνεται η διαλειτουργικότητα μεταξύ των κρατών – μελών. Η διαλειτουργικότητα του

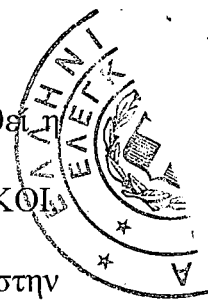
διετούς είναι απαραίτητη προϋπόθεση και επιβάλλεται από την ΕΕ για τα επικοινωνιακά δίκτυα των μελών της. 1.15. Το σύστημα ETCS, το οποίο ήδη εγκαθίσταται μέσω άλλων συμβάσεων της ΕΡΓΟΣΕ, με τις συμβάσεις 10004 «Σύστημα Συρμού ETCS» και 10005 «Σύστημα Γραμμής ETCS», αποτελεί ένα εκ των εποικοδομημάτων των συστημάτων σηματοδότησης και απαιτεί την ασφαλή, πλήρη, σωστή και πιστοποιημένη από ανεξάρτητο φορέα πιστοποίησης, που εκπονεί Σχέδιο Ασφαλείας (safety case), λειτουργία των συστημάτων, προκειμένου αυτό να λαμβάνει ασφαλή δεδομένα και εν συνεχεία να τα μεταδίδει στον εξοπλισμό αυτόματης προστασίας των συρμών (ETCS on Board). Σε διαφορετική περίπτωση, δηλαδή σε μη λειτουργική σηματοδότηση ή μερικώς λειτουργούσα, το σύστημα ETCS δεν μπορεί να λειτουργήσει και να παρέχει την επιπρόσθετη ασφάλεια και προστασία στο δίκτυο αλλά ούτε και την διασυνοριακή, μεταξύ κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυκλοφορία συρμών. 1.16. Με την πλήρη αποκατάσταση της λειτουργίας των συστημάτων σηματοδότησης και της δημιουργίας ασφαλών διαύλων επικοινωνίας μεταξύ τους και μεταξύ των συστημάτων ETCS επιτυγχάνεται η πλήρης εναρμόνιση με τους Εθνικούς και Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς ασφάλειας της κυκλοφορίας (...) ώστε να εξασφαλίζεται η απαίτηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για διαλειτουργικότητα και διασυνοριακή κυκλοφορία συρμών. (...) 2. Προβλήματα που ανέκυψαν μετά την υπογραφή της Σύμβασης. 2.1. Μετά την υπογραφή της σύμβασης (...), κατ' εφαρμογή του άρθρου της Ε.Σ.Υ. 11.3, περί υποχρέωσης του αναδόχου για επαλήθευση των στοιχείων που χορηγούνται, ο ανάδοχος, μαζί με την επίβλεψη ανάταξης της σηματοδότησης, προέβη σε επί τόπου αυτοψίες και συνέταξε αντίστοιχες εκθέσεις, προκειμένου να εκπονεί τις μελέτες εφαρμογής των τμημάτων

αυτών, με βάση την υφιστάμενη κατάσταση των συστημάτων και την διαθεσιμότητα των υλικών που υπάρχουν στην αγορά, σύμφωνα με το άρθρο 15 της ΓΣΥ (...). Κατά την εκτέλεση των εργασιών ανάταξης του ηλεκτρονικού εξοπλισμού (...) παρουσιάστηκαν δύο θεμελιώδη προβλήματα ως προς την ανάταξη και θέση σε λειτουργία των συστημάτων σηματοδότησης και Τηλεδιοίκησης:

α. Αδυναμία διασύνδεσης καινούριου ηλεκτρονικού εξοπλισμού με υφιστάμενο,
β. Μη – Συμβατότητα μεταξύ αναλογικών και ψηφιακών πρωτοκόλλων μετάδοσης δεδομένων. Αναλυτικά, 2.2.1. Ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός διασυνδέεται μέσω πολυσύνθετων πρωτοκόλλων μετάδοσης. Οι παλαιότερες ηλεκτρονικές συσκευές διασυνδέονταν μέσω αναλογικών πρωτοκόλλων μετάδοσης, ενώ οι νεότερες μέσω ψηφιακών. Επίσης, πολλά από τα παλαιότερα πρωτόκολλα μετάδοσης ήταν «κλειστά» (proprietary), δηλαδή, ήταν σχεδιασμένα να επικοινωνούν μόνο με εξοπλισμό του ιδίου κατασκευαστή, και πολλές φορές με εξοπλισμό της ίδιας σειράς (...). 2.2.2. Καθώς οι συσκευές ή ηλεκτρονικές κάρτες (μονάδες) επικοινωνούν μεταξύ τους μέσω πρωτοκόλλων, οποιαδήποτε αλλαγή ή τροποποίηση, λόγω νέων αναγκών, επιφέρει τον αναπρογραμματισμό της κάρτας, άρα και του πρωτοκόλλου μετάδοσης δεδομένων. (...) 2.2.3. Έτσι, εάν ο αρχικός κατασκευαστής δεν υποστηρίζει πλέον την υφιστάμενη σειρά καρτών - συσκευών, δεν προσφέρεται και η δυνατότητα τροποποίησης του λογισμικού τους και κατ' επέκταση η προσαρμογή του πρωτοκόλλου επικοινωνίας ώστε να διασυνδέεται με καινούργιο εξοπλισμό. 2.2.4. Επιπλέον, εφόσον οι αρχικοί κατασκευαστές δεν υποστήριζαν τον εξοπλισμό τους, διότι είχε σταματήσει να παράγεται και είχε αντικατασταθεί με πιο σύγχρονα μοντέλα, δεν διέθετε και τα απαραίτητα ανταλλακτικά. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, σε περίπτωση βλάβης κάποιου τμήματος

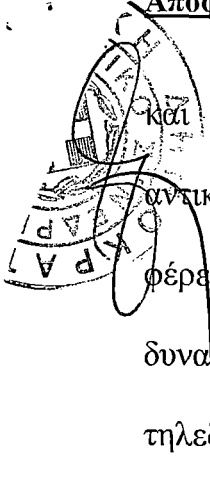
των ηλεκτρονικών συσκευών και με δεδομένο ότι η κατασκευάστρια εταιρεία τους δεν διαθέτει ανταλλακτικά, να τίθεται εκτός λειτουργίας η συσκευή αυτή και, ως εκ τούτου κάποιος σταθμός, κάτι το οποίο θα επηρεάζει άμεσα την ασφάλεια της κυκλοφορίας αλλά και την ομαλή διεξαγωγή της. (...) 2.2.5. Η μη συμβατότητα μεταξύ αναλογικών και ψηφιακών πρωτοκόλλων μετάδοσης δεδομένων αφαιρεί την δυνατότητα χρήσης οπτικών ινών ως μέσων μετάδοσης δεδομένων. Συγκεκριμένα, ένας από τους βασικούς στόχους της σύμβασης είναι η εγκατάσταση ενός καλωδίου οπτικών ινών (ΚΟΙ) για να αντικαταστήσει το παλαιό χάλκινο καλώδιο που χρησιμοποιούνταν για την μετάδοση των δεδομένων. (...) Στο πλαίσιο της εν λόγω σύμβασης, είχε προβλεφθεί ότι ο υφιστάμενος ηλεκτρονικός εξοπλισμός θα έπρεπε να συνδεθεί στο ΚΟΙ που εγκαθίσταται. Για τον υφιστάμενο ηλεκτρονικό εξοπλισμό που υλοποιεί αναλογικά πρωτόκολλα διασύνδεσης, είχαν προβλεφθεί μετατροπείς, οι οποίοι θα μετέτρεπαν τα αναλογικά σήματα σε ψηφιακά και εν συνεχεία θα τα μετέδιδαν μέσω του ΚΟΙ (αυτή είναι η κοινή πρακτική που εφαρμόζεται συνήθως για πρωτόκολλα ανοιχτού τύπου). Κατά την πορεία υλοποίησης, όμως, αποδείχθηκε ότι ενώ αυτή η πρακτική μπορούσε να εφαρμοστεί επιτυχώς, στις περισσότερες περιπτώσεις παρουσιάστηκαν προβλήματα. (...) Συγκεκριμένα, η μετατροπή του αναλογικού σήματος του RTU σε ψηφιακό, η μετάδοσή του μέσω ΚΟΙ και η μετατροπή του ξανά σε αναλογικό σήμα στον κεντρικό διακομιστή παρουσίασε σφάλματα λόγω της μη συμβατότητας του αναλογικού πρωτοκόλλου με του[ς] μετατροπείς. Ως μόνη λύση να ξεπεραστεί αυτό το πρόβλημα χωρίς να αλλαχθεί ο υφιστάμενος εξοπλισμός, είναι να τροποποιηθεί το λογισμικό του κεντρικού διακομιστή. Αυτή η λύση όμως είναι ανέφικτη διότι ο αρχικός κατασκευαστής του κεντρικού διακομιστή δεν παράγει και συνεπώς δεν

υποστηρίζει πλέον το συγκεκριμένο μοντέλο. Συνεπώς, παρότι είχε προβλεφθεί η πιο δόκιμη λύση για την σύνδεση των ηλεκτρονικών συσκευών στο ΚΟΠ, αποδείχθηκε ότι για κάποιον ηλεκτρονικό εξοπλισμό, που έχει ιδιαιτερότητες στην υλοποίηση του πρωτοκόλλου μετάδοσης, η προβλεπόμενη λήψη δεν απέδωσε τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

2.2.6. Η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των σταθμών μέσω των συσκευών τηλεμετρίας, χαρακτηρίζεται ως ασφαλείας (vital) και θα πρέπει ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός που εκτελεί τις διεργασίες αυτές να είναι αποδεδειγμένα, μέσω πιστοποιητικών ασφαλείας [sic]. Η πιστοποίηση της ασφάλειας γίνεται βάσει του προτύπου EN 50129 (...). Σύμφωνα με το πρότυπο αυτό, ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός που χρησιμοποιείται στην σιδηροδρομική σηματοδότηση, θα πρέπει να είναι πιστοποιημένος για επίπεδο ασφαλείας SIL – 4 που αντιστοιχεί στην απαίτηση vital. Η εν λόγω πιστοποίηση είναι απαίτηση από την σύμβαση, (...), καθώς περιλαμβάνεται στο σχέδιο ασφαλείας (Safety Case) που θα συντάξει ο ανάδοχος. Τα ανωτέρω πιστοποιητικά είναι απαραίτητα καθώς ο ανεξάρτητος επιθεωρητής ασφαλείας (independent safety accessor – ISA), θα πρέπει να έχει το σύνολο της εν λόγω τεκμηρίωσης προκειμένου μετά το πέρας των δοκιμών και εφόσον αυτές είναι επιτυχείς να εκδώσει το πιστοποιητικό ασφαλείας της γραμμής, ώστε αυτή να τεθεί σε λειτουργία και να μπορέσει να πιστοποιηθεί το σύστημα ETCS. Κατά συνέπεια η έλλειψη των ανωτέρω πιστοποιητικών επιφέρει ως συνέπεια την μη δυνατότητα έκδοσης[ς] του συμβατικώς προβλεπόμενου Σχεδίου Ασφαλείας.

2.3. Τα παραπάνω προβλήματα ανέκυψαν μόνον μετά την προσπάθεια ανάταξης του υφιστάμενου εξοπλισμού. 2.4. Τα ανωτέρω θεμελιώδη προβλήματα επισημάνθηκαν από τον ανάδοχο με τα εξής έγγραφα: (...). 2.5. Συνεπώς, για την αντιμετώπιση των ανωτέρω προβλημάτων, ως προς την υλοποίηση της σύμβασης

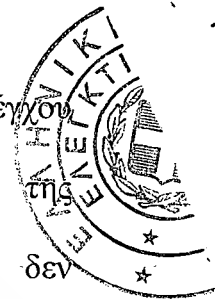

και την ολοκλήρωση των εργασιών, προκύπτει, ότι η μόνη λύση είναι η αντικατάσταση εξοπλισμού που δεν υποστηρίζεται από τον κατασκευαστή και δεν φέρει πιστοποιητικά ασφαλείας με νέο. Με την λύση (αυτή) παρέχεται η δυνατότητα θέσης σε λειτουργία του συνόλου των συστημάτων σηματοδότησης – τηλεδιοίκησης, παρέχοντας ένα πλήρες και ασφαλές σιδηροδρομικό δίκτυο, με επέκταση του χρόνου ζωής του συνόλου του εξοπλισμού, και με μείωση των αναγκών συντήρησης (...).

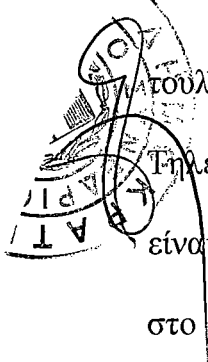
3.3. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ

1^Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 3.3.1. Εργασίες για την

ανάταξη της τηλεδιοίκησης της ηλεκτροκίνησης, συνολικής δαπάνης 832.765,68 € (...). 5NT/1 “Πρόσθετη τιμή του άρθρου I.1., Αναβάθμιση Κέντρου Ρυθμιστή Έλξης στη Θεσσαλονίκη” Σε κάθε σταθμό υπάρχουν συσκευές RTU (Remote Terminal Unit) οι οποίες ανταλλάσσουν δεδομένα με την Τηλεδιοίκηση της Ηλεκτροκίνησης SCADA. Όπως προαναφέρθηκε (...) για την μετάπτωση της μετάδοσης των συσκευών RTU από καλώδιο χαλκού σε καλώδιο οπτικής ίνας απαιτούνται συγκεκριμένες τροποποιήσεις στο πρωτόκολλο επικοινωνίας του SCADA που είναι “κλειστού” τύπου (proprietary), υλοποιημένο για μετάδοση δεδομένων μέσω καλωδίου χαλκού. Αυτό προϋποθέτει ότι η κατασκευάστρια εταιρεία υποστηρίζει το εν λόγω σύστημα, κάτι που δεν ισχύει διότι τα υφιστάμενα RTU της κατασκευάστριας εταιρείας ABB δεν παράγονται πλέον, το οποίο έχει ως συνέπεια και την μη παραγωγή ανταλλακτικών. Η νέα τιμή αφορά την ανάπτυξη νέου λογισμικού με ανοιχτό πρωτόκολλο επικοινωνίας για ταχύτατη μετάδοση δεδομένων και αντικατάσταση του υλισμικού με νέο, για το οποίο θα παρέχεται διαθεσιμότητα ανταλλακτικών για τουλάχιστον 15 έτη, δεδομένου ότι το υφιστάμενο λογισμικό και τα τερματικά είναι [sic] δεν παράγονται από τον

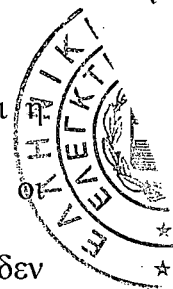

κατασκευαστή. 5NT/2 “Πρόσθετη τιμή στο άρθρο Ι.2. Συσκευές Τηλεελέγχου Ηλεκτροκίνησης (RTU)” (...) Τα υφιστάμενα RTU 200 και RTU 232 της κατασκευάστριας εταιρείας ABB δεν κατασκευάζονται πλέον και δεν κατασκευάζονται πλέον ούτε ανταλλακτικά με συνέπεια να μην παρέχεται δυνατότητα αναβάθμισής τους (...) Για τους ανωτέρω λόγους προτείνεται η αντικατάσταση των υφιστάμενων συσκευών RTU με νέα, ώστε να υπάρχει διαθεσιμότητα ανταλλακτικών για τουλάχιστον 15 έτη (...). 3.3.2. Εργασίες σηματοδότησης – τηλεδιοίκησης, συνολικής δαπάνης 10.387.710,86 € (...) Οι νέες τιμές που συντάχθηκαν είναι οι: 6NT/1 έως 6NT/9. 6NT/1: “Πρόσθετη τιμή του άρθρου Κ.35 – Νέος Εξοπλισμός τοπικού σταθμού εργασίας χειρισμών και ελέγχου” Οι τοπικοί σταθμοί εργασίες [sic] είναι ειδικού τύπου υπολογιστές, στις οθόνες των οποίων απεικονίζεται η γραμμολογία του σταθμού με τα στοιχεία σηματοδότησης, (...) με ειδικού τύπου πληκτρολόγιο, το οποίο αποστέλλει τις εντολές του σταθμάρχη για χειρισμό του εξοπλισμού σηματοδότησης. Η τροποποίηση των υφιστάμενων τοπικών σταθμών εργασίας ηλεκτρονικού τύπου (...) δεν είναι δυνατή όπως προαναφέρθηκε. Η αδυναμία τροποποίησης των τοπικών σταθμών εργασίας οφείλεται σε κατάργηση του λογισμικού και υλισμικού (Software & Hardware) που υλοποιούσαν την απεικόνιση των στοιχείων της σηματοδότησης (...). Η αδυναμία αυτή επισημάνθηκε από τον ανάδοχο (...). Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω απαιτείται η αντικατάσταση των 17 τεμ (1 τεμ σε κάθε σταθμό) τοπικών σταθμών εργασίας, (...) με καινούργιο ηλεκτρονικό εξοπλισμό και την αναγκαία αναβάθμιση του συστήματος αλληλεξάρτησης προκειμένου να συνδεθεί με τους νέας τεχνολογίας και αρχιτεκτονικής πίνακες χειρισμού και ελέγχου εξασφαλίζοντας διαθεσιμότητα ανταλλακτικών για

τουλάχιστον 15 έτη. “6NT/2 Συμπληρωματική τιμή του άρθρου Κ.64 για την νέα Τηλεδιοίκηση Θεσσαλονίκης”. Η Τηλεδιοίκηση σηματοδότησης Θεσσαλονίκης είναι εκτός λειτουργίας από τον Οκτώβριο του 2011. Το γεγονός αυτό οφείλεται στο ότι τα συστήματα που είναι εγκατεστημένα στην Τηλεδιοίκηση είναι τεχνολογικά ξεπερασμένα (...) και δεν υποστηρίζονται με ανταλλακτικά (βλ. σχετική επιστολή αναδόχου προς ΕΡΓΟΣΕ...). Εφόσον δεν υπάρχει υποστήριξη από τους αρχικούς κατασκευαστές και υποκατασκευαστές (Oracle και Telmaco) δεν παρέχεται η δυνατότητα, τροποποίησης ή ανάταξης ή επέκτασης των λογισμικών και υλισμικών (...). “6NT/8 Πρόσθετη τιμή στο άρθρο Κ.63 για την Τηλεδιοίκηση Αθηνών” (...) οι εργασίες που περιλαμβάνονται στο άρθρο Κ63 (Κέντρο Τηλεδιοίκησης Αθηνών), αφορούν στο υφιστάμενο σύστημα κεντρικού υπολογιστή του Κέντρου Τηλεδιοίκησης Αθηνών (ΚΤΑ). Ο ανάδοχος (...) ενημέρωσε την ΕΡΓΟΣΕ ότι η απαίτηση του όρου «ν» του άρθρου Κ.63, περί δημιουργίας εναλλακτικής μετάδοσης δεδομένων τηλεδιοίκησης (loop), δεν δύναται να υλοποιηθεί επειδή ένα από τα βασικά υποσυστήματα (Master Controller) υποστηρίζει μόνο ένα κανάλι επικοινωνίας (...). Προς τούτο [sic] συντάσσεται η νέα αυτή τιμή, για την τροποποίηση και αναπρογραμματισμό του Master Controller για να μπορέσει να επικοινωνήσει το ΚΤΑ με τους σταθμούς της περιοχής ελέγχου του, έχοντας και εναλλακτική μετάδοση δεδομένων. “6NT/9 Πρόσθετη τιμή στο άρθρο Κ.65 για την Τηλεδιοίκηση Λάρισας” Ως ανωτέρω αναλύεται για την νέα τιμή 6NT/8 και αφορά την τροποποίηση και αναπρογραμματισμό του Master Controller για να μπορέσει να επικοινωνήσει το Κέντρο Τηλεδιοίκησης Λάρισας με τους σταθμούς της περιοχής ελέγχου του, έχοντας και εναλλακτική μετάδοση δεδομένων (...)).».

Ε. Με την 112/2018 πράξη του Ε΄ Κλιμακίου κρίθηκε ότι κωλύεται υπογραφή της υποβληθείσας προς έλεγχο συμπληρωματικής σύμβασης, διότι οι συμπληρωματικές εργασίες αυτής δεν παρουσιάζουν συνάφεια με το έργο και δεν κατέστησαν αναγκαίες για την εκτέλεση αυτού λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων, αλλά λόγω πλημμελούς σύνταξης της μελέτης, με βάση την οποία προσδιορίστηκε το τεχνικό αντικείμενο του έργου και οι επιλεγείσες τεχνικές λύσεις. Αίτηση ανάκλησης της διακωλυτικής αυτής πράξης απορρίφθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση του VI Τμήματος, με την αιτιολογία ότι η εκτέλεση των επίμαχων εργασιών κατέστη αναγκαία εξαιτίας της αδυναμίας τροποποίησης του λογισμικού και προσαρμογής του πρωτοκόλλου επικοινωνίας, ώστε να διασυνδέεται με καινούργιο εξοπλισμό, και της αδυναμίας προμήθειας ανταλλακτικών λόγω παλαιότητας των συστημάτων, δηλαδή περιστάσεων οι οποίες συνέτρεχαν ήδη κατά τον χρόνο της προκήρυξης, δεν ελήφθησαν όμως υπόψη κατά τη σύνταξη της αρχικής μελέτης από την ειδική ομάδα εργασίας της αιτούσας. Ενόψει αυτών, απορρίφθηκε ως αβάσιμος ο λόγος ανάκλησης ότι δεν ήταν δυνατή η διαπίστωση των σχετικών προβλημάτων διασύνδεσης του νέου εξοπλισμού και των εξαρτημάτων του με τον υφιστάμενο και της μη συμβατότητας αναλογικών και ψηφιακών πρωτοκόλλων μετάδοσης δεδομένων, προ της ανάταξης της καλωδιακής υποδομής του δικτύου. Ομοίως απορρίφθηκε και ο έτερος προβληθείς λόγος ανάκλησης ότι η εκτέλεση των επίμαχων εργασιών κατέστη απολύτως αναγκαία εξαιτίας της εφαρμογής τού, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου εκδοθέντος, Κανονισμού (Ε.Ε.) 2016/919 της Επιτροπής της 27ης Μαΐου 2016 «σχετικά με την τεχνική προδιαγραφή διαλειτουργικότητας για τα υποσυστήματα “έλεγχος-χειρισμός και σηματοδότηση” του σιδηροδρομικού συστήματος της Ευρωπαϊκής

Ενώσης», με την αιτιολογία αφενός ότι η αλλαγή του ευρωπαϊκού νομοθετικού πλαισίου δεν καταγραφόταν, στην αιτιολογική έκθεση της συμπληρωματικής σύμβασης, ως απρόβλεπτη αιτία για την εκτέλεση των ως άνω εργασιών, αφετέρου ότι η επιβαλλόμενη από τον Κανονισμό αναθεωρημένη τεχνική προδιαγραφή διαλειτουργικότητας για τα υποσυστήματα «έλεγχος-χειρισμός και σηματοδότηση» εγκαθίσταται ήδη μέσω άλλων συμβάσεων της ΕΡΓΟΣΕ.

IV. Ενόψει των προεκτεθέντων, κατά την κρίση του παρόντος Τμήματος, εσφαλμένως έγινε δεκτό με την προσβαλλομένη ότι δεν συνέτρεξαν κατά την εκτέλεση της αρχικής σύμβασης, απρόβλεπτες, κατά την έννοια των άρθρων 28 και 57 της κωδικοποίησης της νομοθεσίας περί δημοσίων έργων, περιστάσεις, εξαιτίας των οποίων κατέστη αναγκαία η εκτέλεση των επίμαχων συμπληρωματικών εργασιών. Ειδικότερα, στο αντικείμενο της αρχικής εργολαβίας, σύμφωνα με την Τεχνική Περιγραφή της, περιλαμβανόταν και η εκπόνηση μελετών εφαρμογής για την αποκατάσταση – ανάταξη της λειτουργίας σηματοδότησης του κάθε τμήματος του σιδηροδρομικού δικτύου, στην οποία θα αναφέρονται οι απαιτούμενες απαραίτητες ενέργειες για την πλήρη λειτουργία του συστήματος σηματοδότησης των σταθμών, καθώς και η επαναπιστοποίηση του συστήματος σηματοδότησης – τηλεδιοίκησης, με την υποβολή κατάλληλης τεκμηρίωσης και πιστοποιητικών για κάθε σταθμό, τμήμα και σύνολο έργου. Όπως δε αναφέρεται στην 12198/17/12.12.2017 εισήγηση της Διεύθυνσης Έργων προς το Τεχνικό Συμβούλιο της αιτούσας, για την έκδοση του σχετικού πιστοποιητικού του συνολικού συστήματος σηματοδότησης – τηλεδιοίκησης, σύμφωνα με το εγκεκριμένο πρότυπο ασφαλείας, από ανεξάρτητο ελεγκτή, απαιτείτο η προηγούμενη εκτέλεση δοκιμών σε «ακραίες» συνθήκες λειτουργίας και με τα δυσμενέστερα σενάρια έτσι ώστε να

ελεγχθεί η ασφάλεια του συστήματος στο σύνολό της και, κατά συνέπεια, δεν ήταν δυνατή, πριν από την απόπειρα ανάταξης του συστήματος, η πρόβλεψη των τεχνικών δυσχερειών που επρόκειτο να ανακύψουν. Η σύνταξη, περαιτέρω, των τευχών δημοπράτησης πραγματοποιήθηκε, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση (όπως και στην προμνημονευθείσα εισήγηση της Διεύθυνσης Έργων), με την επικουρία του Ο.Σ.Ε., που είχε ως χρήστης και συντηρητής την πληρέστερη εικόνα της λειτουργικής κατάστασης του εξοπλισμού και της διαθεσιμότητας των αναγκαίων ανταλλακτικών για την κάλυψη της συντήρησης, σύμφωνα δε με τις υποδείξεις αυτού (του Ο.Σ.Ε.), τα μόνα υλικά που δεν υποστηρίζονταν από την κατασκευάστρια εταιρεία και για τα οποία, συνεπώς, θα υπήρχε πρόβλημα εξεύρεσης ανταλλακτικών, ήταν οι συσκευές τηλεμετρίας του τμήματος Δομοκός-Λάρισα (των οποίων προβλέφθηκε η αντικατάσταση). Ως εκ τούτου, η αδυναμία εξεύρεσης άλλων ανταλλακτικών, πέραν των συσκευών τηλεμετρίας δεν οφείλεται σε πλημμελή σύνταξη της σχετικής μελέτης από τους αρμοδίους υπαλλήλους της Αναθέτουσας Αρχής, δοθέντος ότι αυτή στηρίχθηκε ως προς το ζήτημα τούτο, στις σχετικές υποδείξεις του χρήστη Ο.Σ.Ε. Πέραν αυτών, μετά τη θέση σε εφαρμογή του νέου Κανονισμού (Ε.Ε.) 2016/919, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της αρχικής εργολαβίας, η εκτέλεση των επίμαχων εργασιών κατέστη απολύτως αναγκαία, καθόσον η αποκατάσταση της λειτουργίας της σηματοδότησης είναι αρρήκτως συνδεδεμένη με τη λειτουργία του επιβαλλόμενου από την ευρωπαϊκή νομοθεσία συστήματος αυτόματης προστασίας συρμών επί γραμμής ETCS, προκειμένου να επιτυγχάνεται η διαλειτουργικότητα των σιδηροδρομικών δικτύων μεταξύ των κρατών-μελών, όπως σαφώς αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση (βλ. σελ. 13 επ., όπου γίνεται λόγος για την «τελευταία οδηγία 2016/91», είναι όμως πρόδηλο ότι η

συγκεκριμένη, εκ παραδρομής, διατύπωση αφορά στον ανωτέρω Κανονισμό). Και ναί μεν οι εργασίες εγκατάστασης του συστήματος ETCS εκτελούνται ήδη μέσω άλλων συμβάσεων της αιτούσας, διαφόρων της αρχικής και της υπό έλεγχο συμπληρωματικής εργολαβίας, το σύστημα αυτό, ωστόσο, ρητώς χαρακτηρίζεται από την αιτιολογική έκθεση ως «ένα εκ των εποικοδομημάτων των συστημάτων σηματοδότησης» που απαιτεί την ασφαλή, πλήρη, σωστή και πιστοποιημένη από ανεξάρτητο φορέα πιστοποίησης λειτουργία τους, καθόσον διαφορετικά, «δηλαδή σε μη λειτουργική σηματοδότηση ή μερικώς λειτουργούσα», δεν μπορεί να λειτουργήσει και να παρέχει την επιπρόσθετη ασφάλεια και προστασία στο δίκτυο ούτε και την διασυνοριακή, μεταξύ κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυκλοφορία συρμών. Συνεπώς, παρά το ότι οι εργολαβίες εγκατάστασης του συστήματος ETCS είναι διακριτές έναντι της ελεγχόμενης, εκ των πραγμάτων συνέχονται με την τελευταία, υπό την έννοια ότι η αποκατάσταση και πλήρης λειτουργία των συστημάτων σηματοδότησης – τηλεδιοίκησης συνιστά προαπαιτούμενο όχι για την εγκατάσταση, αλλά για την μετέπειτα αποτελεσματική λειτουργία του επιβαλλόμενου από τον Κανονισμό 2016/919 συστήματος ETCS. Ως εκ τούτου, εσφαλμένως απορρίφθηκε από το VI Τμήμα ο σχετικός λόγος ανάκλησης, δοθέντος ότι η θέσπιση του Κανονισμού 2016/919 και η εφαρμογή εφεξής νέων προδιαγραφών διαλειτουργικότητας των σιδηροδρομικών δικτύων, δεν προβάλλονται μεν πανηγυρικός στην αιτιολογική έκθεση ως παράλληλη προς τις λοιπές αιτία σύναψης της υπό έλεγχο σύμβασης, καταγράφονται ωστόσο σαφώς ως μη προβλέψιμη επιγενόμενη περίπτωση – δέσμευση, εξαιτίας της οποίας καθίσταται επιτακτική η εντελής ολοκλήρωση της αρχικής εργολαβίας, αναδεικνύεται δε και ο εσωτερικός σύνδεσμος της τελευταίας με το εγκαθιστώμενο δι' άλλων συμβάσεων

σύστημα ETCS. Επομένως, από τη συνεκτίμηση όλων των ανωτέρω στοιχείων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι συντρέχουν απρόβλεπτες περιστάσεις, μη οφειλόμενες σε υπαιτιότητα των οργάνων της Αναθέτουσας Αρχής, εξαιτίας των οποίων κατέστη αναγκαία η εκτέλεση των εργασιών της υπό έλεγχο σύμβασης.

V. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, η κρινόμενη αίτηση καθώς και η υπέρ αυτής παρέμβαση της κοινοπραξίας «TOMH ABETE – ALSTOM TRANSPORT S.A.», πρέπει να γίνουν δεκτές, να αναθεωρηθεί η 842/2018 απόφαση του VI Τμήματος και να αποδοθεί στην αιτούσα το καταβληθέν παράβολο. Περαιτέρω, πρέπει να γίνει δεκτή η από 23.3.2018 αίτηση ανάκλησης, να ανακληθεί η 112/2018 πράξη του Ε' Κλιμακίου, να κριθεί ότι το οικείο σχέδιο της 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης του έργου «Ανάταξη και αναβάθμιση του συστήματος σηματοδότησης – τηλεδιοίκησης και αντικατάστασης 70 αλλαγών τροχιάς σε εντοπισμένα τμήματα του άξονα Αθήνα – Θεσσαλονίκη – Προμαχώνας» δύναται να υπογραφεί και, τέλος, να αποδοθεί στην αιτούσα το καταβληθέν αντίστοιχο παράβολο.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την αίτηση.

Αναθεωρεί την 842/2018 απόφαση του VI Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Διατάσσει την απόδοση του καταβληθέντος παραβόλου στην αιτούσα.

Δέχεται την από 23.3.2018 αίτηση ανάκλησης.

Ανακαλεί την 112/2018 πράξη του Ε' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Αποφαίνεται ότι το σχέδιο της 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης του έργου «Ανάταξη και αναβάθμιση του συστήματος σηματοδότησης – τηλεδιοίκησης και

αντικατάστασης 70 αλλαγών τροχιάς σε εντοπισμένα τμήματα του άξονα Αθήνα – Θεσσαλονίκη – Προμαχώνας», μεταξύ της αιτούσας εταιρείας, με την επωνυμία «ΕΡΓΑ Ο.Σ.Ε. Α.Ε.» και της κοινοπραξίας «ΤΟΜΗ ΑΒΕΤΕ – ALSTOM TRANSPORT S.A.», δύναται να υπογραφεί. Και

Διατάσσει την απόδοση του καταβληθέντος για την αίτηση ανάκλησης παραβόλου στη δικαιούχο.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα, στις 25 Ιουνίου 2018.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

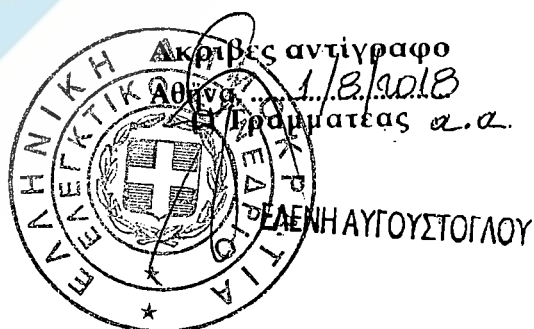
Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΜΑΡΙΑ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΣΑΒΒΙΑΗΣ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου, στις 23 Ιουλίου 2018.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΣΑΒΒΙΑΗΣ

www.aitodioikisi.gr

ΑΙΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΜΠΟΤΣΗ 2010

ΑΙΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ